

УДК 346.2:33.012.61-022.51(477)

Коритін Денис Сергійович
здобувач НДІ правового забезпечення
інноваційного розвитку НАПрН України

**ДЕЯКІ ПИТАННЯ ФОРМУВАННЯ ПОЛІТИКИ ЄС ЩОДО МАЛИХ
ТА СЕРЕДНІХ ПІДПРИЄМСТВ**

В основі побудови політики Комісії ЄС щодо малих та середніх підприємств (далі – МСП) покладені наступні положення, які необхідно вважати принципами [1]:

1. Створення сприятливого бізнес середовища, яке будується на «Законі для малого бізнесу», яким вважається Повідомлення Комісії ЄС від 25.06.2008 р. [2] та який фактично є комплексним програмним актом для ЄС та держав – членів ЄС.

2. Сприяння розвитку підприємництва, шляхом запровадження плану дій для ЄС, підтримки підприємницької освіти, надання фінансової підтримки для підприємців–початківців.

3. Покращення доступу до нових ринків та інтернаціоналізація діяльності МСП, забезпечення діяльності МСП в ЄС та за межами ЄС.

4. Спрощення доступу до фінансуванню.

5. Підтримка конкурентоздатності та інноваційного розвитку.

6. Надання підтримки інформаційним мережам для МСП: європейському бізнес-порталу, європейській мережі підтримки підприємництва, порталу інтернаціоналізації бізнесу МСП, порталу доступу до фінансування.

Фактично перелічені положення є окремими завданнями на макрорівні та деякими способами їх вирішення. Разом з тим, тільки наповнення конкретними засобами та формами регулювання створює дієву реалізацію поставлених завдань в політиці ЄС відносно МСП. Дві основні переваги, які має можливість отримати МСП в ЄС. По-перше, заходи з підтримки в межах багатьох програм в ЄС та на національних рівнях, в тому числі фінансування наукових досліджень, підтримка конкурентоздатності, які без наявності МСП заборонені як недобросовісна державна підтримка. По-друге, для МСП встановлюється менш вимог або знижуються мита в ЄС [3].

Перелічені положення є основою для господарсько-правової політики відносно МСП.

Ключові елементи господарсько-правової політики щодо МСП в сучасних умовах реалізуються в запропонованих Комісією ЄС заходах, що містяться в Повідомленні Комісії Європейському парламенту, Раді, Соціально-економічному Комітеті та Комітеті Регіонів «Про План дій «Підприємництво 2020» – відновлення підприємницького духу в Європі», яке прийняте Європейською Комісією від 09.01.2013 р.[4]

Основне завдання цього Плану є створення нових робочих місць.

Основні напрямки запропонованих дій: підприємницька освіта з метою підтримки росту та створення бізнесу; відміна існуючих адміністративних бар'єрів та підтримка підприємців на всіх етапах життєвого циклу бізнесу; відновлення розвитку культури підприємництва та виховання нового покоління підприємців[4]. Реалізація названого Плану дій «Підприємництво 2020» буде здійснюватися за допомогою механізмів, передбачених в «Законі для малого бізнесу».

Пріоритети «Закону для малого бізнесу»:

- розвиток підприємництва;
- зменшення нормативного навантаження;
- доступ до фінансування;
- доступ до ринків та інтернаціоналізація[5].

Фактично названі пріоритети є функціональними напрямками реалізації господарсько-правової політики. Ці напрямки в певній мірі породжують застосування необхідних способів та форм нормативного регулювання, які в більшій мірі реалізуються в актах ЄС та держав – членів ЄС.

Ключові елементи господарсько-правового механізму регулювання МСП, за допомогою яких реалізується відповідна політика в ЕС, мають окреме функціональне значення та результат.

На цьому рівні правового регулювання більш застосовується суб'єктно-змістовне регулювання МСП, а саме:

1. Комісія ЄС регулярно контролює додержання критеріїв поняття МСП[6]. По результатам аналізу[7] запропоновано не переглядати визначення

МСП, але надати додаткові рекомендації в User guide to the SME Definition, редакція якого переглянута та опублікована в 2015 році[8].

2. Правовий принцип «спочатку думай про мале» як функціональний орієнтир на ранніх етапах розроблення політики щодо МСП, який дозволяє розробляти належне законодавство за допомогою таких інструментів:

- тест МСП, який аналізує можливі наслідки законодавчих пропозицій ЄС про малі і середні підприємства. При оцінці витрат і переваг варіантів політики це допомагає реалізувати принцип «спочатку думай про мале» і поліпшити бізнес-середовище;

- використання конкретних положень в законодавстві, щоб уникнути невідповідного тягаря на малі і середні підприємства;

- консультування та вислуховування МСП;

- функціонування інституту представників МСП. Мережа МСП представників була створена в 2011 році в рамках реалізації «Закону про малий бізнес». Кожна країна ЄС призначила національного представника МСП на додаток до діяльності представника ЄС по МСП, який очолює мережу. Група посланників МСП складає консультативну групу SBA, яка сприяє МСП злагодженому регулюванню і виробленню політики в усіх країнах ЄС;

- використання загальних дат започаткування – пов'язане з бізнесом законодавство набуває чинності в обмежені числами періоди, що робить життя простіше для малих і середніх підприємств[9].

ЛІТЕРАТУРА:

1. Entrepreneurship and Small and medium-sized enterprises (SMEs [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://ec.europa.eu/growth/smes_en;

2. Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions - “Think Small First” - A “Small Business Act” for Europe [Електронний ресурс].

– Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:52008DC0394>;

3. What is an SME? [Электронный ресурс]. – Режим доступа: https://ec.europa.eu/growth/smes_en;

4. Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions Entrepreneurship 2020 Action Plan Reigniting the entrepreneurial spirit in Europe [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52012DC0795>;

5. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: The Small Business Act for Europe – Режим доступа: https://ec.europa.eu/growth/smes_en;

6. Commission Recommendation of 6 May 2003 concerning the definition of micro, small and medium-sized enterprises (Text with EEA relevance) (notified under document number C(2003) 1422) [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32003H0361>;

7. Evaluation of the user guide to the SME Definition [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/5766/attachments/1/translations>;

8. Evaluation of the SME definition. Final report [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://bookshop.europa.eu/en/evaluation-of-the-sme-definition-pbNB0214126/>;

9. The Small Business Act for Europe [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://ec.europa.eu/growth/smes/business-friendly-environment/small-business-act_en.